

[Avaleht](#) > ... > [Raha/Rahalised Nõuded](#) > [Maksejõuetus/pankrot](#) > Portugal

Maksejõuetus/pankrot

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Portugal

Eelmärkus

Selles dokumendis esitatud teabe õiguslik alus on sätestatud ettevõtjate maksejõuetust ja saneerimist käsitlevas seadustikus Código da Insolvência e da Recuperação de Empresas [edaspidi portugali keelse nimetuse lühend „CIRE“], mis on heaks kiidetud 18. märtsi 2004. aasta dekreet-seadusega nr 53/2004 ja mida on viimati muudetud 25. augusti 2022. aasta dekreet-seadusega nr 57/2022.

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Maksejõuetusmenetluse võib algatada järgmiste suhtes: füüsiline või juriidiline isik; omanikuta pärandvara; ühendused, mis ei ole juriidilised isikud, ja erikomiteed; tsiviilõiguslikud ühingud; äriühingud või äriühinguna asutatud tsiviilõiguslikud ühingud kuni nende asutamislepingu lõpliku registreerimise kuupäevani; kooperatiivid enne nende asutamise registreerimist; piiratud vastutusega üksikettevõtjad ning mis tahes muu autonoomne vara (CIRE artikli 2 lõike 1 punktid a-h).

Maksejõuetusmenetlust ei tohi algatada järgmiste suhtes: avalik-õiguslikud juriidilised isikud ja avalik-õiguslikud äriühingud, kindlustusandjad, krediidasutused, finantskorporatsioonid, investeerimisfirmad, kes osutavad kolmandatele isikutele kuuluvate rahaliste vahendite või väärtpaperite hoidmist hõlmavaid teenuseid, ning ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtjad, sest maksejõuetusmenetlused ei sobi kokku sellistele üksustele kehtiva erikorruga (CIRE artikli 2 lõige 2).

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Kui võlgnikud ei suuda täita kõiki oma kohustusi (CIRE artikkel 3).

Maksejõuetusmenetluse eesmärk on rahuldada võlausaldajate nõuded maksejõuetuskavas ette nähtud menetlusega (mille puudumise korral maksejõuetu võlgniku vara likvideeritakse) ja jagada võlausaldajatele kogunenud tulu (CIRE artikli 1 lõige 1).

Kui võlgnikust ettevõtja on majanduslikes raskustes või teda ähvardab maksejõuetuse oht, võib ta paluda kohtul algatada saneerimise erimenetluse (CIRE artiklid 17-A kuni 17.I).

Kui muud liiki võlgnik on majanduslikes raskustes või teda ähvardab maksejõuetuse oht, võib ta paluda kohtul algatada maksekokkuleppe erimenetluse (CIRE artiklid 222-A kuni 222-J).

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrotivara koosneb kogu varast, mis võlgnikul on maksejõuetuks tunnistamise ajal.

Pankrotivara hulka kuuluvad ka maksejõuetusmenetluse ajal omandatud vara ja õigused, näiteks

omandiõigused, kasutusõigused, omandireservatsioon jne (CIRE artikli 46 lõige 1), mille väärtust on võimalik realiseerida.

Kui maksejõuetu pool on abielus ja tema vara on ühisomandis, siis kuulub pankrotivara hulka ka tema osa paari abielu ajal omandatud varast.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Juhtudel kui maksejõuetust käsitlev kohtuotsus kohaldub ettevõtjale, võib võlgnik ise vastutada pankrotivara haldamise eest (CIRE artikkel 223), kui on täidetud CIRE artiklis 224 sätestatud nõuded.

Kohtuniku määratud pankrotihaldur (CIRE artikli 52 lõige 1) haldab maksejõuetusmenetlust ja tal on menetluses keskne osa.

Pankrotihaldur vastutab muu hulgas järgmise eest: maksejõuetu poole võlgade pankrotivarasse tasumise ettevalmistamine ning järelevalve pankrotivara hulka kuuluva vara müügi üle, et jagada tulu võlausaldajatele ja tagada, et maksejõuetu poole õigused säilivad ja on kasutatavad ja et ettevõtja ei katkesta tegevust, ning võimaluse korral majandusliku olukorra halvenemise ärahoidmine võimalikul määral (CIRE artikli 55 lõige 1).

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Pankrotivõlad võib tasaarvestada võlgadega nimetatud pankrotivara ees, kui on täidetud CIRE artikli 99 nõuded.

Selline kord võimaldab maksejõuetu isiku võlausaldajatel tasaarvestada oma nõue võlgadega pankrotivara ees, et kõrvaldada vastastikused nõuded. Seega nõutakse võlausaldaja nõue sisse ilma, et tema võla peab maksma pankrotivarasse, vältides nii mitme samaaegse võlausaldaja olemasolu.

See hõlbustab maksmist ja hoiab ära maksete edasi-tagasi tegemist.

Lisaks CIRE artiklis 99 sätestatud üldreeglile on muid õigusnorme, millega nähakse ette tasaarvestuse võimalus, nimelt CIRE artikli 102 lõike 3 punkt e, artikli 154 lõige 1, artikli 242 lõige 3 ja artikkel 286.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Maksejõuetuse mõju kehtivatele lepingutele, mille pool võlgnik on, sõltub lepingu olemusest. Asjaomased normid on sätestatud CIRE artiklites 102-119.

Reeglina viiakse kahepoolsed lepingud (mis tekitavad mõlema poole vahelisi kohustusi) ellu samal viisil ja poolte vahel kokku lepitud tingimused säilivad.

Kui aga maksejõuetuks tunnistamise kuupäeval ei ole lepingut täielikult täidetud, peatatakse selle rakendamine, kuni pankrotihaldur on esitanud rakendamise või rakendamata jätmise kohta avalduse (CIRE artikli 102 lõige 2). Kui pankrotihaldur keeldub lepingut rakendamast, ei ole kummalgi poolel õigust saada juba sooritatut tagasi (CIRE artikli 102 lõige 3).

Näited:

- omandireservatsiooniga ostu-müügileping (kus müüja on maksejõuetu pool): teine pool võib müüjalt nõuda lepingu täitmist, kui ese on maksejõuetuks tunnistamise ajal talle juba kohale viidud (CIRE artikli 104 lõige 1);
- eelleping (kus maksejõuetu pool on müüja): lepingu täitmisest ei ole võimalik keelduda, kui ese peaks eelnevate asjaolude tõttu kuuluma eellepingu järgsele ostjale (s.o kus müüja on viinud konkreetse kinnisvara võtmed ostjale) (CIRE artikli 106 lõige 1).

Kui võlgnik on tegelenud pankrotivara kahjustava tegevusega (s.o tegevus, mis vähendab, takistab, pärsib või ohustab võlausaldajate nõuete rahuldamist) maksejõuetuks tunnistamise kuupäevale eelnenud kahel aastal, võib küsimuse lahendada CIRE artikli 120 jj sätete kohaselt.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud pooleriolevatele kohtuasjadele)?

Maksejõuetuks tunnistamine toob muu hulgas kaasa mis tahes täitemenetluse või maksejõuetu isiku võlausaldajate algatatud meetmete peatamise, kui need võivad mõjutada pankrotivara. See hoiab ära maksejõuetu isiku võlausaldajate poolt täitemenetluse algatamise või jätkamise (CIRE artikli 88 lõige 1): näiteks kui maksejõuetul poolel on kinnipidamisi töötasust, peatatakse need maksejõuetuks tunnistamise ajal.

Peatatud meetmed kõrvaldatakse, kui maksejõuetu võlgnik on tunnistatud maksejõuetuks ja maksejõuetusmenetlus on lõpetatud lõppjagamisega või ebapiisava vara tõttu (CIRE artikli 88 lõige 3).

Maksejõuetuks tunnistamine toob kaasa selle, et maksejõuetu poole kõik kohustused, millele ei laiene peatamise tingimus, muutuvad sissenõutavaks (CIRE artikli 91 lõige 1).

Maksejõuetuks tunnistamise kohtuotsus toob kaasa kõikide aegumis- ja õigustlõpetavate tähtaegade peatamise, mida võlgnikul on võimalik menetluse käigus vaidlustada (CIRE artikli 100 lõige 1).

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Kui pool on tunnistatud maksejõuetuks, võib kõik võlgniku vastu algatatud ja pankrotivaraga seotud menetlused siduda maksejõuetusmenetlusega, kui seda nõuab pankrotihaldur, ning selle põhjuseks võib tuua otstarbekuse ja kiiruse (CIRE artikli 85 lõige 1). Pankrotihaldur vastutab seega maksejõuetu poole esindamise eest kõigis küsimustes, isegi kui vastaspool ei ole nõus (CIRE artikli 85 lõige 3).

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Maksejõuetu isiku võlausaldajad osalevad aktiivselt menetluses ja peavad esitama oma nõuded 30 päeva jooksul, s.o kohtuotsuses määratud tähtajaks (CIRE artikli 36 lõike 1 punkt j ja artikli 128 lõige 1).

Maksejõuetu isiku võlausaldajatena käsitatakse kõiki isikuid, kellel on maksejõuetu poole vastu rahalisi nõudeid või pankrotivara hulka kuuluva varaga tagatavaid nõudeid, mis on tekkinud enne maksejõuetuks tunnistamist.

Alates maksejõuetuks tunnistamise kuupäevast tuleb kõik maksed võlausaldajatele teha maksejõuetusmenetluse raames, millega tagatakse, et pankrotivara vastu ei tohi algatada ega teha täitetoiminguid.

Seetõttu on võlausaldajatel õigus osaleda võlausaldajate koosolekul kooskõlas CIRE artikli 72 lõikega 1.

Nõuded annavad ühe hääle iga euro või selle osa kohta, kui neid nõudeid on juba tunnustatud arestimise käigus tehtud lõpliku otsusega, millega edastati kontrollitud ja järjestusse seatud nõuded, või hilisema kontrollimeetmega, või kui võlausaldaja on täitnud mõlemad CIRE artikli 73 lõike 1 punktis a ja b sätestatud tingimused.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Pankrotihaldur võib kasutada või võõrandada pankrotivara kooskõlas CIRE artiklitega 149, 150, 157 ja 158.

Pankrotivara müük on nõuete rahuldamiseks vajalik tehing. Selle eest vastutab pankrotihaldur, kellel on selles küsimuses valikuvabadus.

Kui maksejõuetuks tunnistamise kohtuotsus on muutunud lõplikuks ja võlausaldajate koosolek pankrotihalduri aruandega tutvumiseks on peetud, müüb haldur kõik pankrotivara moodustamiseks arestitud vara, kui võlausaldajad ei ole eespool nimetatud koosolekul väljendanud müügile vastuseisu (CIRE artikli 158 lõige 1).

Võlausaldajad, kelle nõue müüdava vara suhtes on tagatud pandiga, peavad saama müügi valikul kaasa rääkida ja neid tuleb teavitada võõrandamiseks määratud algväärtusest ja hinnast; teatavate tingimustega võivad nad

välja pakkuda, et vara omandavad nemad ise või omandab kolmas isik (CIRE artikli 164 lõiked 2 ja 3).

Vara võõrandamisest saadud tulu, välja arvatud igapäevaste kulude katmiseks vajalikud summad, tuleb kanda pankrotivara haldamise jooksevkontole; krediidasutuse, kelle juures konto avatakse, valib pankrotihaldur (CIRE artikli 150 lõige 6 ja artikli 167 lõige 1).

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

1. Maksejõuetusmenetluse nõudeid on kolme liiki:

i) tagatud ja eelisnõuded;

ii) madalama järjekohaga nõuded ning

iii) tagamata nõuded.

Tagatud nõuded on tagatud pandiga, sealhulgas eelisõigustega, ning hõlmavad põhisummat ja intresse kuni tagatud vara väärtuseni (CIRE artikli 47 lõige 1). On ka teatavaid tagatisi, mis maksejõuetuks tunnistamise korral tühistatakse. Selliste tagatiste omanikud kaotavad tagatud nõuetega võlausaldaja staatuse (CIRE artikkel 97).

Eelisnõuded on pankrotivara hulka kuuluva vallas- või kinnisvara suhtes kehtivate üldiste eelisõigustega nõuded (CIRE artikli 47 lõike 4 punkt a).

Madalama järjekohaga nõuded on CIRE artiklis 48 loetletud nõuded, „välja arvatud nõuded, mille suhtes kehtivad üld- või erieelisõigused või seadusjärgsed hüpoteegid, mis ei aegu pärast maksejõuetuks tunnistamist“ (CIRE artikli 47 lõike 4 punkt b).

Kõik muud nõuded on tagamata nõuded (CIRE artikli 47 lõike 4 punkt c).

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Maksejõuetu isiku võlausaldajad, sealhulgas prokuratuur, peavad maksejõuetuks tunnistamise kohtuotsuses sätestatud tähtjaks esitama oma nõuete kontrollimise taotluse. Taotlusele tuleb lisada kõik võimalikud täiendavad dokumendid (CIRE artikli 128 lõige 1).

Nõuete esitamisele, kontrollimisele ja vastuvõtmisele kohaldatavad normid on sätestatud CIRE artiklites 128–140.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

CIRE artiklite 172–184 kohaselt on võlausaldajatele maksmisel kohaldatavate normidega ette nähtud käsitlemise erinevused sõltuvalt sellest, kas nõuded on tagatud, eelisnõuded, tagamata nõuded või madalama järjekohaga nõuded.

Nende sätetega on ka ette nähtud võimalus kohaldada kolmanda isiku võlamaksele nõudeõiguse üleminekut ning võlgnike solidaarvastutuse puhul kohaldatav kord.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Maksejõuetusmenetluse võib lõpetada:

- pärast lõppjagamist;
- pärast maksejõuetuskava heakskiitmise otsust;
- võlgniku taotluse korral (kui ta ei ole enam maksejõuetu) (CIRE artikkel 231);
- kui pankrotihaldur teeb järelduse, et pankrotivara ei ole võlgade katmiseks piisav (CIRE artikkel 232).

Kui maksejõuetusmenetlus on lõpetatud, lakkab maksejõuetuks tunnistamise mõju kehtimast ja võlgnikul tekib uuesti oma vara võõrandamise õigus, nii et ta võib oma vara müüa või ära anda. Tal on jälle vabadus hallata oma ettevõtet ja vara (CIRE artikli 233 lõige 1).

Eelkõige ei ole maksejõuetu isiku võlausaldajatel enam piiranguid võlgniku suhtes kehtivate muude õiguste teostamisel kui maksejõuetus- või maksekavades sätestatud piirangud.

Maksejõuetusmenetluse lõpetamise tingimused ja tagajärjed on sätestatud CIRE artiklites 231–234.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Maksejõuetu isiku võlausaldajad võivad pärast menetluse lõpetamist põhimõtteliselt teostada oma õigusi võlgniku suhtes ilma muude piiranguteta kui need, mis on sätestatud võimalikes maksejõuetus- ja maksekavades ning CIRE artikli 242 lõikes 1.

Õiguste teostamisel on täitedokumendiks maksekava kinnitav kohtuotsus ja nõuete kinnitamise kohtuotsus, kui see on kohaldatav, siis hilisema kontrollimise käigus tehtud otsus koos maksejõuetuskava kinnitava kohtuotsusega.

CIRE artikli 242 lõikes 1 on sätestatud, et füüsilise isiku kohustustest vabastamise korral ei ole täitmine lubatud võlgniku nende varade arvel, mis on ette nähtud maksejõuetusmenetluse nõuete täitmiseks loovutamisperioodil.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Maksejõuetusmenetluse kulud ja kulutused loetakse massivõlgadeks (CIRE artikkel 51).

Enne maksejõuetusmenetluse nõuete tasumist arwab pankrotihaldur pankrotivarast maha varad või õigused, mis on vajalikud menetluse kulude ja kulutuste katmiseks, kaasa arvatud need, mis enne menetluse lõpetamist eeldatavasti tekivad.

Menetluse kulude ja kulutuste eest tasumine määratakse kooskõlas CIRE artikliga 172.

Füüsilise isiku kohustustest vabastamise korral kasutab usaldusisik loovutamisperioodil iga aasta lõpus saadud summasid esmalt menetluse kulude ja kulutuste tasumiseks kooskõlas CIRE artikliga 241.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

CIRE artiklites 120–127 on ette nähtud võimalus kõrvaldada võlausaldajate kollektiivseid huve kahjustav tegevus (tegevus, mis vähendab, takistab, pärsib või ohustab võlausaldajate nõuete rahuldamist), kui artiklites sätestatud tingimused on täidetud.

Kohaldatavad õigusnormid

[*Maksejõuetust ja saneerimist käsitlev seadustik \(CIRE\)*](#)

[*Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määrus \(EL\) 2015/848 maksejõuetusmenetluse kohta*](#)

[*Tsiviilmenetluse seadustik \(Código de Processo Civil\)*](#)

NB! Käesoleva teabelehe sisu ei ole kontaktpunktide või kohtute jaoks siduv. Lugeja peab tutvuma kehtivate õigusaktide ja nende muudatustega. Eespool osutatud CIRE õigusnormid vastavad 18. märtsi 2004. aasta dekreet-seadusele nr 53/2004, nagu seda on muudetud 25. augusti 2022. aasta dekreet-seadusega nr 57/2022.

■ Viimati uuendatud: 02/07/2025

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.